

Przed mundialem w Rosji: zainteresowanie piłką nożną i ocena PZPN

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Przed rozpoczęciem kolejnej wielkiej imprezy piłkarskiej, czyli mistrzostw świata w Rosji¹, które wbrew oczekiwaniom większości społeczeństwa² zakończyły się dla polskiej reprezentacji w fazie grupowej, ponownie zapytaliśmy Polaków o ich zainteresowanie futbolem, ocenę działalności Polskiego Związku Piłki Nożnej oraz zaufanie do jego prezesa Zbigniewa Bońka i selekcjonera kadry narodowej Adama Nawalki.

ŁĄCZY NAS PIŁKA

Tuż przed rozpoczęciem Mundialu w Rosji zainteresowanie piłką nożną zadeklarowało więcej badanych niż w czerwcu 2016 roku przed Euro 2016³ (55%, wzrost o 6 punktów procentowych), przy czym zwiększyła się głównie grupa raczej zainteresowanych tą dyscypliną (o 5 punktów procentowych, do 39%). Od dziesięciu lat kibice bardzo interesujący się futbolem stanowią kilkanaście procent dorosłej populacji (obecnie 16%), a w grupie zainteresowanych tą dyscypliną przeważają osoby interesujące się nią tylko trochę (obecnie 39%). Wśród niezainteresowanych piłką nożną (44%) nadal najliczniejsi są ci, którzy w ogóle nie interesują się tą dyscypliną sportu, jednak w ciągu ostatnich dwóch lat grupa ta bardzo się zmniejszyła (o 8 punktów procentowych do 24%). W przeddzień rozpoczęcia turnieju finałowego piłkarskich mistrzostw świata FIFA 2018 deklarowane zainteresowanie piłką nożną było mniejsze jedynie od rekordu zarejestrowanego w trakcie rozgrywanego w Polsce i na Ukrainie UEFA Euro 2012. Warto dodać, iż przed rozpoczęciem rozgrywek tegorocznych mistrzostw świata także zainteresowanie ich telewizyjnymi transmisjami deklarowała rekordowa liczba dorosłych Polaków⁴.

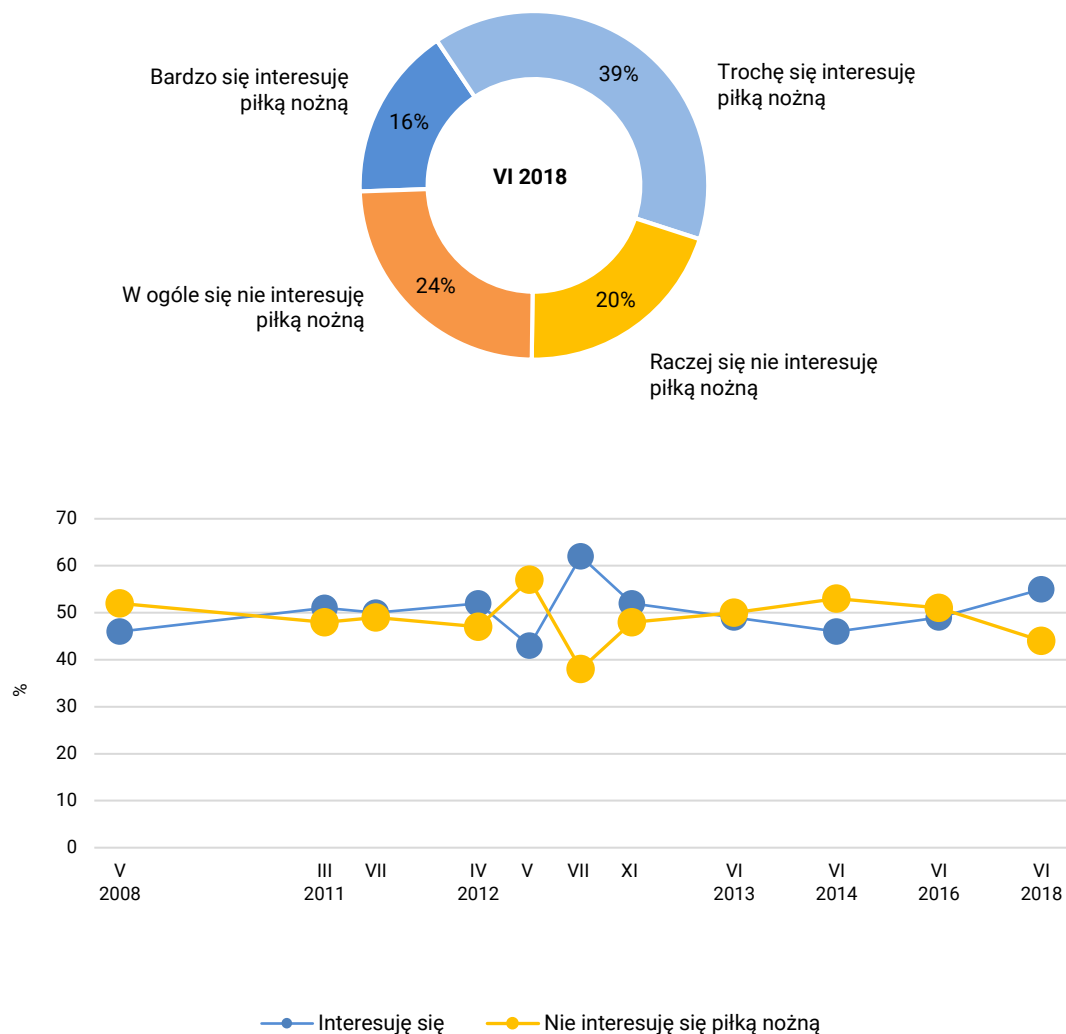
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (337) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 czerwca 2018 roku na liczącej 989 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Zainteresowanie mundialem i ocena szans Polaków”, czerwiec 2018 (oprac. B. Badora).

³ Zob. komunikat CBOS „UEFA Euro 2016”, czerwiec 2016 (oprac. B. Badora).

⁴ Por. przypis 2.

RYS. 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesuje się Pan(i) piłką nożną czy też raczej nie interesuje Pana(ią) ta dyscyplina sportu?

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

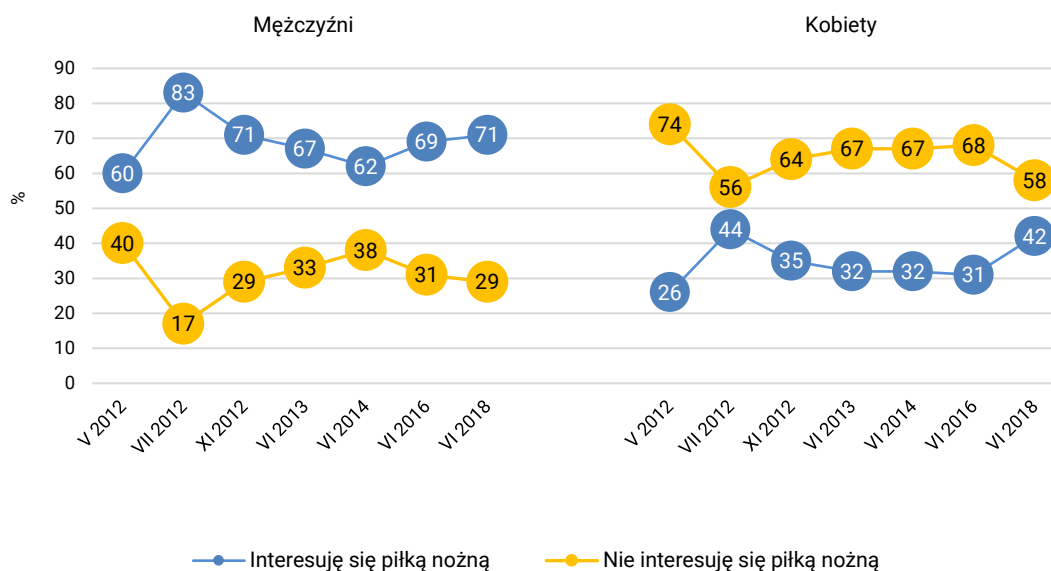
TABELA 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesuje się Pan(i) piłką nożną czy też raczej nie interesuje Pana(i) ta dyscyplina sportu?	Wskazania respondentów według terminów badań										
	V 2008	III 2011	VII 2011	IV 2012	V 2012	VII 2012	XI 2012	VI 2013	VI 2014	VI 2016	VI 2018
w procentach											
Bardzo się interesuję piłką nożną	18	16	15	15	14	21	14	13	13	15	16
Trochę się interesuję piłką nożną	46	35	35	37	29	41	38	36	33	34	39
Raczej się nie interesuję piłką nożną	15	19	18	20	17	17	21	19	17	19	20
W ogóle się nie interesuję piłką nożną	37	29	31	27	40	21	27	31	36	32	24
Trudno powiedzieć	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0

Cechą społeczno-demograficzną niezmiennie najsilniej różnicującą⁵ poziom zainteresowania piłką nożną jest płeć badanych – różnice są istotne statystycznie zarówno w przypadku deklarowanego stopnia tego zainteresowania, jak i jego braku (zob. tabela aneksowa 1). Obecnie zainteresowanie futbolem deklaruje 71% mężczyzn i 41% kobiet. Widać więc wyraźnie, iż odnotowany przed tegorocznym mundialem wzrost zainteresowania futbolem wśród Polaków dotyczy niemal wyłącznie kobiet (w stosunku do czerwca 2016 roku wzrost o 10 punktów procentowych). W efekcie poziom zainteresowania piłką nożną wśród pań był przed rozpoczęciem mistrzostw FIFA 2018 niemal tak wysoki jak w lipcu 2012 roku w trakcie rozgrywanego w Polsce i na Ukrainie UEFA Euro 2012.

CBOS

RYS. 2. Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesuje się Pan(i) piłką nożną czy też raczej nie interesuje Pana(i) ta dyscyplina sportu?

Zainteresowanie piłką nożną, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, istotnie różnicuje także poziom wykształcenia. Najczęściej w ogóle nie interesują się tą dyscypliną sportu badani najslabiej wykształceni (40% wśród osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym), a największy odsetek przynajmniej trochę zainteresowanych futbolem odnotowujemy wśród badanych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (61%).

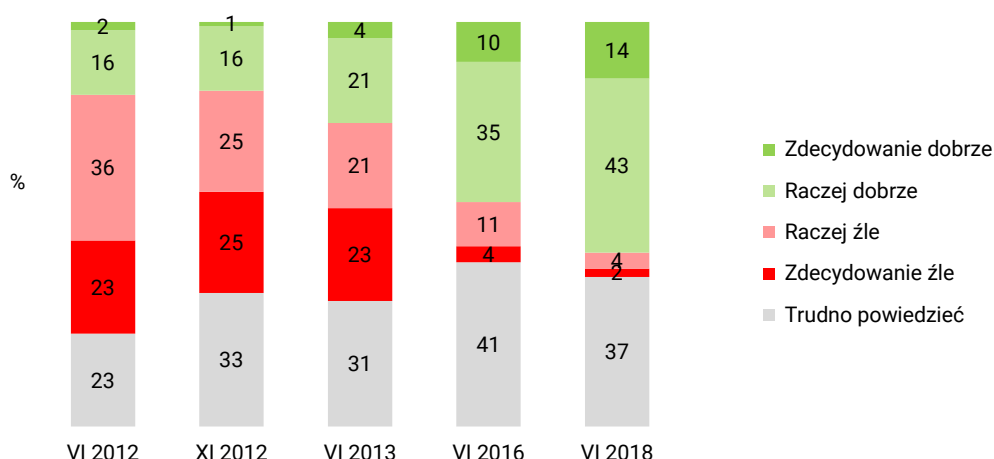
⁵ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

OCENA POLSKIEGO ZWIĄZKU PIŁKI NOŻNEJ

W ciągu ostatnich dwóch lat ponownie znacząco poprawiła się społeczna ocena działalności Polskiego Związku Piłki Nożnej. W pierwszej połowie czerwca br., tuż przed rozpoczęciem mundialu, większość Polaków (57%) działalność PZPN oceniła dobrze, natomiast jedynie 6% wyraziło opinię krytyczną. W porównaniu z pomiarem z czerwca 2016 roku (tuż przed Euro 2016) o 12 punktów przybyło ocen pozytywnych, a o 9 ubyło negatywnych. W ciągu ostatnich dwóch lat zmniejszyła się też grupa badanych niepotrafiących ocenić działalności PZPN (z 41% do 37%). Warto przypomnieć, iż jeszcze pięć lat temu – w czerwcu 2013 roku, czyli niewiele ponad pół roku po wyborze Zbigniewa Bońka na prezesa PZPN – działalność związku była przez Polaków znacznie częściej oceniana negatywnie (44%) niż pozytywnie (25%). Negatywne oceny dominowały też w 2012 roku. Można zatem stwierdzić, że już pierwsza kadencja rządów byłego wybitnego reprezentanta Polski, który wraz z drużyną wywalczył trzecie miejsce na mistrzostwach świata w 1982 roku, przyniosła diametralną zmianę wizerunku tej instytucji, a druga kadencja – kontynuację tego trendu.

CBOS

RYS. 3. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Polskiego Związku Piłki Nożnej (PZPN)?

W ocenach działalności PZPN generalnie utrzymuje się zależność widoczna w poprzednich badaniach na ten temat⁶: opinie związane są przede wszystkim z poziomem zainteresowania piłką nożną w ogóle. Im większe zainteresowanie futbolem, tym mniejszy odsetek osób niepotrafiących ocenić działalności Związku oraz większy odsetek osób oceniających jego działania pozytywnie (94% badanych najbardziej interesujących się futbolem dobrze ocenia działalność tej organizacji, z czego

⁶ Zob. komunikat CBOS „Piłka nożna i jej kibice”, lipiec 2016 (oprac. M. Grodecki).

47% – zdecydowanie dobrze). Należy też podkreślić, iż oceny pozytywne są znacznie częstsze niż negatywne we wszystkich wyróżnionych grupach.

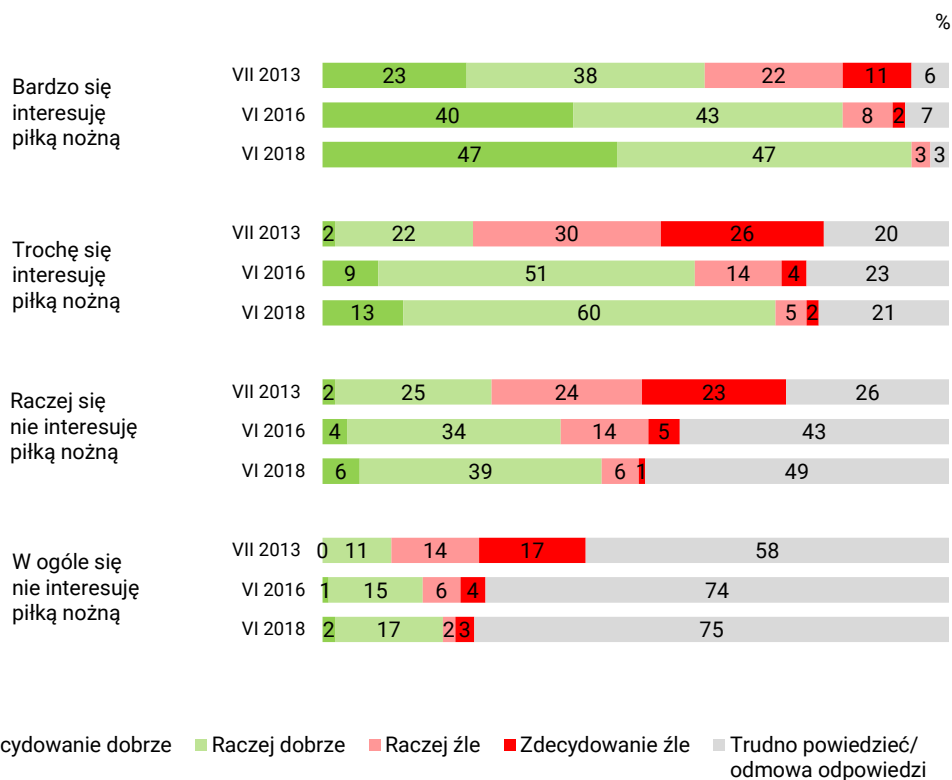
TABELA 2

Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Polskiego Związku Piłki Nożnej (PZPN)?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesuje się Pan(i) piłką nożną, czy też raczej nie interesuje Pana(ią) ta dyscyplina sportu?			
	Bardzo się interesuję piłką nożną	Trochę się interesuję piłką nożną	Raczej się nie interesuję piłką nożną	W ogóle się nie interesuję piłką nożną
	w procentach			
Zdecydowanie dobrze	47	13	6	2
Raczej dobrze	47	60	39	17
Raczej źle	3	5	6	2
Zdecydowanie źle	0	2	1	3
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	3	21	49	75

Warto też zauważyć, iż choć poprawa wizerunku PZPN najbardziej widoczna jest wśród osób, które deklarują zainteresowanie piłką nożną, to nastąpiła ona także w grupach raczej nieinteresujących się tą dyscypliną sportu i w ogóle nią niezainteresowanych. W efekcie od czerwca 2016 roku w każdej wyróżnionej grupie notujemy przewagę pozytywnych ocen pracy PZPN nad negatywnymi.

CBOS

RYS. 4. Zmiany oceny działalności PZPN w zależności od zainteresowania piłką nożną

Spośród analizowanych zmiennych społeczno-demograficznych opinie badanych o działalności PZPN najbardziej różnicuje płeć – kobiety nie tylko częściej niż mężczyźni nie potrafią jej ocenić, ale także – oceniając ją pozytywnie – bardziej niż mężczyźni skłonne są wystawiać oceny umiarkowanie niż zdecydowanie pozytywne (por. tabelę aneksową nr 2).

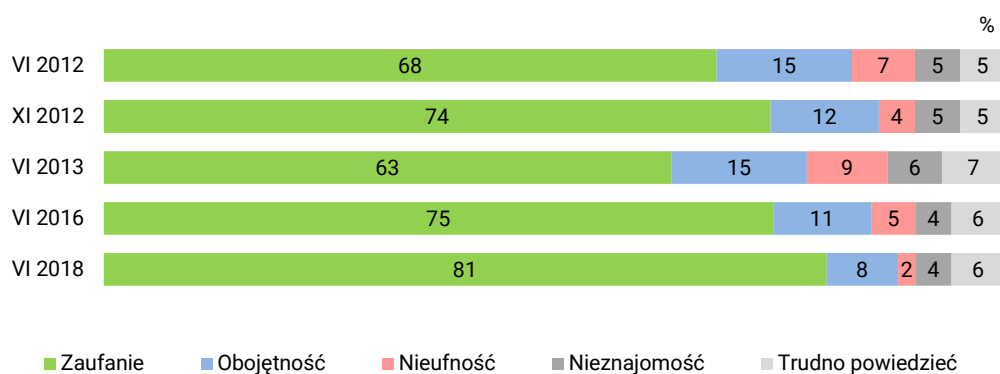
ZAUFANIE DO PREZESA PZPN I SELEKCJONERA REPREZENTACJI NARODOWEJ

Zgodnie z zasadą stosowaną w przypadku badania społecznego odbioru polityków⁷, przed rozpoczęciem piłkarskich Mistrzostw Świata w Rosji, po raz kolejny zapytaliśmy respondentów o ich stosunek do prezesa PZPN Zbigniewa Bońka oraz selekcjonera reprezentacji narodowej w piłce nożnej Adama Nawalki. Omawiane wyniki informują o zasięgu społecznego zaufania i nieufności do nich, a także o poziomie ich znajomości.

Choć już tuż po wyborze na prezesa PZPN społeczne zaufanie do Zbigniewa Bońka było rekordowo wysokie⁸, to – wraz ze znaczącą poprawą wizerunku PZPN – odsetek Polaków ufających mu jeszcze się zwiększył. Przed mundialem ufało mu ponad cztery piąte badanych (81%, od czerwca 2016 roku wzrost o 6 punktów procentowych), a nieufność deklarowało zaledwie 2% (spadek o 3 punkty). Jest to wynik, z którym nie może się równać żaden z polityków uwzględnionych w czerwcowym badaniu⁹.

CBOS

RYS. 5. Zaufanie do Zbigniewa Bońka

⁷ Badani oceniali prezesa PZPN oraz selekcjonera kadry narodowej w piłce nożnej posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Odsetki respondentów wyrażających zaufanie to łączne wskazania punktów od +1 do +5, nieufność to wskazania od -5 do -1. Środek skali (0) oznaczał obojętność. Respondenci mogli też zadeklarować nieznajomość każdej z wymienionych w pytaniu osób.

⁸ Por. komunikaty CBOS: „Po wyborach w PZPN. Piłkarskie podsumowanie roku 2012”, grudzień 2012 (oprac. B. Badora).

⁹ Zob. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w czerwcu”, czerwiec 2018 (oprac. A. Głowacki).

Choć na zaufanie do Zbigniewa Bońka rzutuje ocena działalności kierowanej przez niego organizacji, to należy podkreślić, iż ufa mu także większość badanych źle oceniających działalność PZPN oraz tych, którzy nie potrafili jej ocenić.

TABELA 3

Stosunek do Zbigniewa Bońka	Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Polskiego Związku Piłki Nożnej (PZPN)?			
	Zdecydowanie dobrze	Raczej dobrze	Źle*	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Zaufanie	95	95	59	62
Obojętność	2	3	22	13
Nieufność	1	0	14	3
Nieznajomość	2	1	4	7
Trudno powiedzieć	0	1	2	14

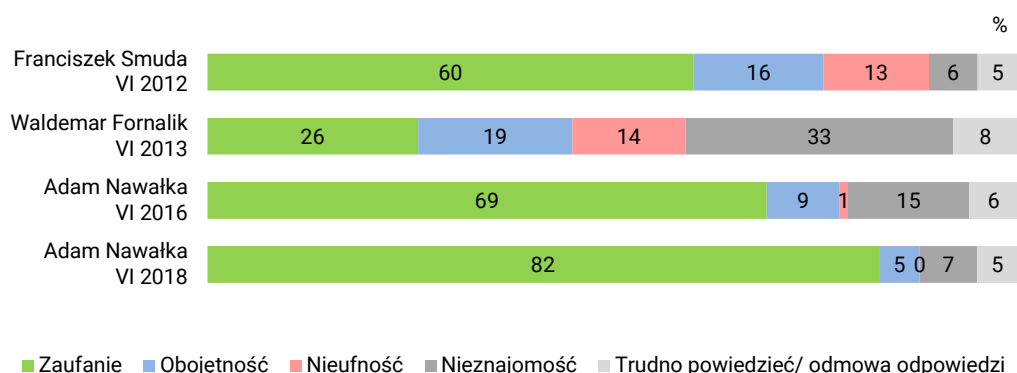
* Połączono odpowiedzi „Raczej źle” i „Zdecydowanie źle”

Zaufanie do prezesa Polskiego Związku Piłki Nożnej dominuje we wszystkich analizowanych grupach społecznych (por. tabelę aneksową nr 3).

W ciągu ostatnich dwóch lat, po sukcesie polskiej reprezentacji na UEFA Euro 2016, znacząco wzrosło zaufanie Polaków do jej selekcjonera i w efekcie tuż przed rozpoczęciem mundialu w Rosji Adam Nawałka był odbierany w kategoriach społecznego zaufania nawet nieco lepiej niż Zbigniew Boniek. Adamowi Nawałce na kilka dni przed pierwszym meczem Polaków na tegorocznych mistrzostwach świata w piłce nożnej ufało bowiem 82% respondentów, a nieufność zadeklarowali pojedynczy badani. W stosunku do wyniku odnotowanego w przeddzień Mistrzostw Europy w 2016 roku nastąpił wzrost deklaracji zaufania do osoby selekcjonera o 13 punktów procentowych, przy praktycznym zaniku nieufności.

CBOS

RYS. 6. Zaufanie do selekcjonerów reprezentacji Polski

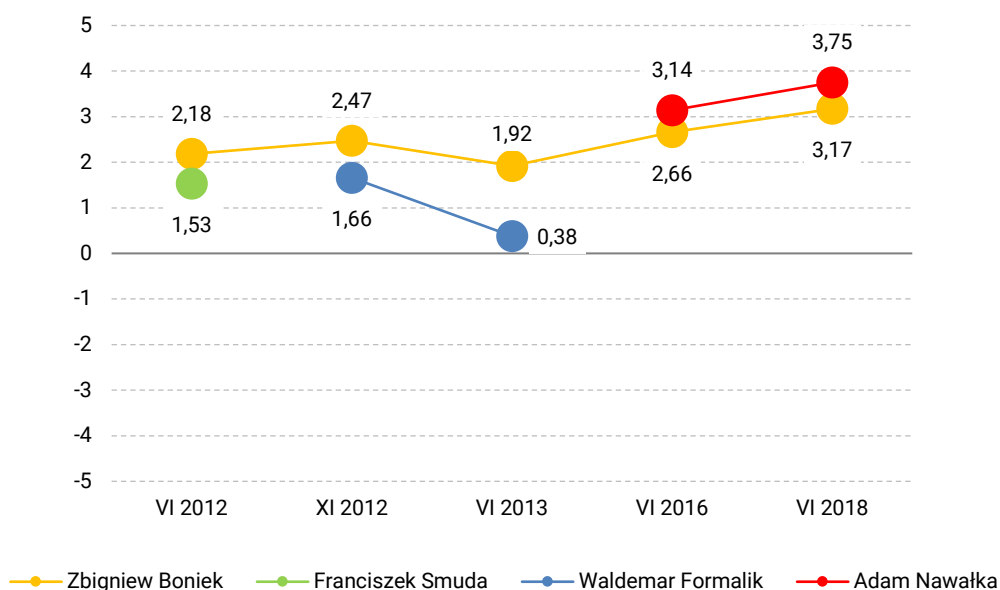

Zaufanie do Adama Nawałki, podobnie jak do Zbigniewa Bońki, dominowało we wszystkich analizowanych grupach społecznych (por. tabelę aneksową nr 4). Warto też dodać, iż obaj są postaciami przez Polaków powszechnie rozpoznawanymi, czego nie można powiedzieć o wielu czołowych postaciach polskiej sceny politycznej¹⁰.

Warto też przyjrzeć się zmianom średnich na skali¹¹ społecznego zaufania, które uzyskali przed rozpoczęciem mundialu Zbigniew Boniek i Adam Nawałka. Wraz z rosnącym odsetkiem osób ufających prezesowi PZPN i selekcjonerowi reprezentacji Polski w piłce nożnej, znacząco¹² wzrosły również uzyskane przez nich średnie na skali społecznego zaufania. Jednocześnie średnia Adama Nawałki jest znacząco wyższa od średniej Zbigniewa Bońki, co przede wszystkim wynika z faktu, iż badani deklarujący zaufanie do Adama Nawałki częściej używali bardziej skrajnych not niż w odniesieniu do Zbigniewa Bońki (pełne zaufanie do Adama Nawałki zadeklarowało 37% ogółu dorosłych Polaków, a do Zbigniewa Bońki 27%¹³). Co ciekawe już w czerwcu 2016 roku, mimo że Zbigniewowi Bońkowi ufało więcej badanych niż Adamowi Nawałce, to obecny selekcjoner reprezentacji miał wyższą średnią na skali społecznego zaufania.

CBOS

RYS. 7. Średnie ocen na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (bardzo duże zaufanie)

¹⁰ Op. cit.

¹¹ Por. przypis 6.

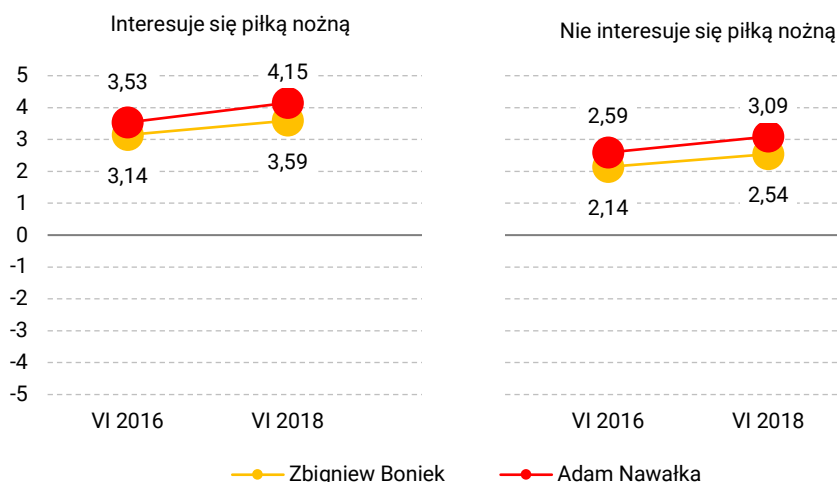
¹² Test T. Różnice średnich istotne statystycznie na poziomie 0,05.

¹³ Dla porównania: w tym samym badaniu 25% Polaków zadeklarowało pełne zaufanie o Andrzeja Dudy i 18% do Mateusza Morawieckiego.

Analizy statystyczne¹⁴ wykazały, że – tak jak przed dwoma laty – w przypadku zarówno Zbigniewa Bońka, jak i Adama Nawalki poziom społecznego zaufania jest zdecydowanie wyższy wśród respondentów interesujących się piłką nożną, czyli tych, którzy – jak można przypuszczać – posiadają większą wiedzę z tego zakresu, niż wśród badanych, którzy zadeklarowali, że piłką się nie interesują¹⁵.

CBOS

RYS. 8. Średnie ocen na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (bardzo duże zaufanie) w zależności od zainteresowania piłką nożną

W ciągu ostatnich dwóch lat bardzo się zmniejszyła grupa Polaków w ogóle niezainteresowanych piłką nożną (o 8 punktów procentowych do 24%). Tuż przed rozpoczęciem mundialu w Rosji zainteresowanie tą dyscypliną zadeklarowało więcej badanych niż w czerwcu 2016 roku przed Euro 2016 (55%, wzrost o 6 punktów procentowych). Piłka łączy ludzi z różnych grup społecznych i choć nadal wyraźnie częściej interesują się nią mężczyźni (71%) niż kobiety (42%), to w ciągu ostatnich dwóch lat ten dystans się zmniejszył.

Za prezesury Zbigniewa Bońka wyraźnie poprawiły się oceny działalności Polskiego Związku Piłki Nożnej i w efekcie w pierwszej połowie czerwca br. większość Polaków (57%) działalność PZPN oceniła dobrze, natomiast jedynie 6% wyraziło opinię krytyczną. Chociaż tuż po wyborze na prezesa PZPN społeczne zaufanie do Zbigniewa Bońka było rekordowo wysokie, to – wraz ze znaczącą poprawą wizerunku PZPN – odsetek Polaków ufających mu jeszcze się zwiększył. Po sukcesie polskiej reprezentacji na UEFA Euro 2016, znacząco wzrosło też zaufanie do jej selekcjonera i w efekcie tuż

¹⁴ Test T.

¹⁵ Różnice średnich istotne statystycznie na poziomie 0,05.

przed rozpoczęciem mundialu w Rosji Adam Nawałka był odbierany w kategoriach społecznego zaufania nawet nieco lepiej niż Zbigniew Boniek. Są to wyniki, z którymi nie mógł się równać żaden z polityków uwzględnionych w czerwcowym badaniu. Warto też dodać, iż obaj są postaciami przez Polaków powszechnie rozpoznawanymi, czego nie można powiedzieć o wielu czołowych postaciach polskiej sceny politycznej.

Deklarowane powszechnie przez Polaków przed rozpoczęciem rozgrywek mistrzostw świata w piłce nożnej zaufanie do selekcyjera kadry narodowej Adama Nawałki pośrednio wskazuje, jak duże były oczekiwania Polaków przed pierwszym meczem naszej drużyny. Zawód, którym było odpadnięciem naszej reprezentacji z rozgrywek w fazie grupowej mistrzostw, z pewnością odbije się na społecznym odbiorze selekcyjera kadry, a być może także Polskiego Związku Piłki Nożnej oraz jego prezesa.

Opracowała

Barbara Badora